Organi Komiteti markaziji partijaji komunistiji (ʙ) Uzʙekiston

Орган Центрального комитета коммунистической партии (б) Узбекистана

На местно-еврейском языке

Proletarhoji tamomi dunjo, jak şaveton!

BAJROQI MIHNAT

MART 28 Jakşamʙe soli 1937 № 66 (1837)

Odamhoro ʙa kor tahqiq karda, sançida şavad

Lenin partijaro taəlim medod, ki odamhoro sançida ʙuromadan va içroji korro sançidan—çihati asosiji rahʙari meʙoşad. Va partijaji mo hama vaqt ʙa kori əamali tahqiq karda şudani odamho, dar ʙoloji korkunhoji kor ʙa onho əətiʙor karda şudagi kontrol kardanro talaʙ mekard. Dar ʙoʙati ʙa odamho huşjorona nazar kardan harcitūr gapzaniho, agar onho ʙo sistemaji çidiji sançiş mustahkam karda naşavand, xaşku-xoli memonand.

Ba kor huşjorona sançida ʙuromadani odamhoro xususan şarojati dar davragiriji kapitalisti istuqomat kardani gosudarstvoji sotsialisti talaʙ mekunad. Dar mo dar in xusus dar dokladho va suxanho kam gap namezanand. Amo odamho dar haqiqat ci maəno doştani inro ʙa hama vaqt mefahmand. Nəmefahmand, ki davragiriji kapitalisti fahmişi çodiji geografi nest. Burzuazijaji ʙajnalxalqiji ʙa muvafaqijathoji mo nigohi ʙad doştagi, ʙa mamlakati mo çosusho, diversantho va zararʙijorandahoro mefiristonad. Faromūş kardan mumkin nest, ki dar pūsti gūspand ʙisjor vaqtho gurg çoj megirad. Mavçud naʙudani sançişi odamgohho cunin ahvolro ʙa vuçud meʙijorad, ki kori muhimtarini intereshoji mamlakat tamoman ʙa on ʙoʙasta ʙudagi, ʙa dasti duşmani rafta-rasidagi qasdiçon qaltida metavonad.

Korkunro ʙa in jo digar vazifa taəin kardan heç jak maənoji korro ʙa ū ʙekontrol əətiʙor karda, takaşşati supurdan nadorad. Odamro ʙa vazifa va masnadi ū nigoh nakarda, ʙa xizmathoji peştaraji ū nigoh nakarda sançida ʙuromadan darkorast. Sançiş, qalathoji odamro ʙa sarvaqtaş tanqid kardan va agar darkor ʙoşad, ʙa ū ʙa sarvaqtaş madad rasondan,—jake az şarthoji kadrhoro tarʙija dodan meʙoşad. Vazifaji avaltarini har rahʙar—odamhoji ʙo onho kor mekardageşro tahqiq kardan va donistan, onhoro ʙa ravişi dojimi sançidan va ʙa partija, ʙa gosudarstvo nazari dilsofona doştanro ʙa onho taəlim dodan meʙoşad.

Faqat ʙjurokrati odam nameşudagi, odamhoro az rūji nişonihoji rasmi, masalan, az rūji anketa sançida ʙuromadan qati qanoəat karda metavonad. Dastahoji anketi odami ʙadaro heç vaqt ravşan maəlum namekunand. Dastahoji anketi gohho ʙa faqat ʙa haqiqat muvofiq nestand, ʙalke hamcunin haqiqatro parda medihand. Anketa—in gohho tūroqe hast, ki dar on korkunhoji ʙeparvoji az had ʙerun əətiʙorkunanda qaltida memonand. Bisjor vaqtho hamin xel korkunho dar tuzoqi digar—faəolijati namudnok, gapfurūşi, xuşomatgūji va jaşasuncigi ham meqaltand. Cixele ki faktho nişon medihand, hamin xel usulhoji niqoʙpūşiro duşmanhoji xalq—trotskistho ʙa kor meʙurdand. Rahʙari haqiqi ʙojad ci xel ʙudani odam va matnu maqzi ūro donad. Hamun rahʙari partijagije ʙad hast, ki ū ʙa odam ʙūji cizi pusidagi omada istodanaşro fahmida, hamin odamro to ʙa oxiraş ʙa kor nasançida ʙoşad.

Eətiʙorkuniji kūronaji rahʙarhoji çudogona ʙaroji ʙa aparati partijagi va soveti sar darovardani duşmanho, çinshoji antipartijagi madad merasonad. Bajni inxel əətiʙorkuni va əətiʙoriji ʙajni odamho ʙa asosi tahqiqkuniji jakdigari, ʙa asosi kori jakçoja, idejadoriji ʙaland, ʙa vatan ʙehad çonsupori doştan, ʙaroji ʙa peş darovardani kori umumi harakati zūr doştan ʙunjod şudagi, farqi kalone mavçudast. Ba jagon kas əətiʙori kardan mumkin nest gufta gapzanihoji oʙivateli kardan, hamcunin əətiʙorkuniji kūrona ʙorin, ʙa kor zararnok ʙastand. Eətiʙorkuniji ʙeparvojona, xususan əətiʙoriji ʙa asosi əaloqahoji kūhna, oşnogarihoji kūhna karda meşudagi, ʙisjor vaqtho ʙa taki ʙiniji rahʙar pajdo şuda mondani xohinro ʙa vuçud meʙijorad. Hamin tariq dar taşkiloti partijagiji Kijev ʙisjor ucastokhoji ideologi, propagandaji partijagi tamoman ʙa dasti duşmanho daromada monda ʙudin, ki ʙa on duşmanho kūrona əətiʙori karda, rahʙoro sançida nameşudast. Hamin xel ahvolro dar muzofoti Azovu-darjoji Sijoh ham rūjikor karda şuda ʙud.

Sançida ʙuromadani odamhoro ci xel ʙa vuçud ovardan darkorast? Sançişi az ʙolo guzaronda meşudagi mavçudast. Masalan, oʙkemi partija korkunhoji rajkomro sançida, dar çojho ʙo onho oşno şuda, koraşonro tahqiq mekunad. In sançiş, agar on rasman va ʙjurokratona ʙa rah monda şudagi naʙoşad, agar on az saforkuniji «inspektoriji» gastroli va tajor kardani hisoʙothoji ʙjurokrati iʙorat naʙoşad,—çudo muhim va darkorast.

Amo sançişi faqat az ʙolo guzaronda meşudagi, agar on xelo naqz ham ʙoşad, ʙovuçudi hamin kifoja namekunad. Boz sançiş va kontroli az pojon guzaronda şuda, rahʙari partijagiro sançida ʙuromadani əomaji partijagi, xalq darkor hastand.

Rafiq Stalin partijaro cunin taəlim medihad: «Faqat presi du qavataji ham az ʙolo va ham az pojon meşudagiro taşkil doda, faqat markazi vazmro ʙa tanqidi az pojon karda meşudagi guzaronda, ʙa muvafaqijatnok guzaştani gūştin va nest karda şudani ʙjurokratizm umed ʙastan mumkinast. Bas rahʙarho sohiʙi taçriʙaji ʙunjodijat hastand gufta fikr kardan xato meşud. In, rafiqho, nodurustast. Əomaji milioniji raʙocihoji sanoəati moro soxta istodagi, rūz ʙa rūz taçriʙaji ʙuzurgi ʙunjodijatro qun karda istodin, ki on taçriʙa ʙaroji mo az taçriʙaji rahʙarho dida ʙahoji kam nadorad. Tanqidi əomaviji az pojon karda meşudagi, kontroli az pojon karda meşudagi ʙa moho hamcunin ʙaroji in darkorand, ki in taçriʙaji əomaji milioni ʙa noʙudi naravad, onro ʙa nazar giriftaju dar zindagoni guzaronda şavad».

Usuli jakum va çudo çidiji sançişi az pojon guzaronda meşudagi—in dar maçlishoji aktivi partijagi va ʙepartijni ʙa tariqi hameşagi hisoʙot dodani rahʙarho meʙoşad. Rahʙarro az kontroli fikri çamoəijatiji əoma ozod kardan, az voçiʙijati ʙa avozi korkunhoji pojoni diqqat dodani on ozod kardan ʙorin fahmişi zararnok va ʙjurokratonaji jakasardorikuniro nest kardan darkorast. Hisoʙotnadihi kontrolnakuniro ʙa vuçud meʙijorad. Taçriʙaji kori partijagiro megirem. Sol-sol dar peşi komunistho hisoʙot nadoda, ʙa vositaji hamin ustavi partijaro qūpalona vajron karda istoda, ʙisjor sekretarhoji komitethoji partijagi az əomaji partijagi dur şuda ʙudin. Har rahʙari partijagi voçiʙast, ki aktivi partijagiro ʙa tariqi hameşagi çamə karda, dar xususi kori xud ʙa onho maəlumot dihad va ʙo komunistho maslihat kunad.

Har rahʙari narkomat, idora voçiʙast, ki aktivi ʙolşevikhoji partijni va nopartijniro ʙa tariqi hameşagi çamə kunad. In coraʙiniji muhim usuli aəloji kadrhoji rahʙarikunandaji moro az pojon sançida ʙuromadan, usuli hamaji odamhoji dilsof va ʙa partija çonsupor ʙudagi, dar harxel ucastokhoji ʙunjodijati sotsialisti çonsuporona kor karda istodagi va ʙa muqoʙili duşmanhoji xalq gūştin girifta istodagiro tarʙija dodan va onhoro ʙa partija nazdik kardan meʙoşad. Maçlishoji ʙo aktivi taşkilothoji partijagi, ʙo aktivi narkomatho guzaronda şudagi, in şakli ʙo əoma əaloqa kardani rahʙarho xele muhim ʙudageşro nişon dodand.

Dar maçlishoji aktivi ʙolşevikhoji partijni va nopartijni, rūju-riəoja nakarda, vaseə revoç dodani xudtanqidro ihtijoç kardan zarurast. Rafiq Stalin dar sjezdi 15-umi partija cunin gufta ʙud:

«Agar mo, ʙolşevikhoji hamaji çihonro tanqid mekardagi va muvofiqi guftori Marks ʙa osmon şturm mekardagi, agar mo tinçiji in jo digar rafiqhoro xotir karda az xudtanqid rū gardonem,—magar ravşan nest, ki az in, qajr az noʙud şudani kori ʙuzurgi mo, cizi digare pajdo şuda nametavonad?»

Usuli dujumi muhimtarini az pojon sançida şudani kadrho—in sajlovhoji pūşidaji organhoji partijagi meʙoşad, ki dar on vaqt ʙaroji kandidaturahoji peşnihod karda meşudagiro tanqid kardan va ʙa onho otvod dodan ʙa clenhoji partija huquqi ʙehudud doda meşavad. Əomaji partijagi huşjori dorad. On, cun qoəida, odamhoji himonok va ʙjurokrat şudagiro sajlov namekunad. Əoma ʙa odamhoji ʙa partija va Komiteti Markaziji on çonsupor ʙudagi, dilaşon ʙa kor mesūxtagi va ʙa avozu signalhoji odamhoji əodi huşjorona diqqat medodagi dast meʙardorad.

Kadrhoji partijagiro ʙo usuli sajlovhoji pūşida sançida ʙuromadan dar taşkilothoji çudogona holekaj sar şud va dar ʙeştarini taşkilotho dar rūzhoji nazdiktarin sar meşavad. In sançiş ʙa xudtaərifkunandahoji xuşku xoli, sermanahoji ʙeparvo, ʙa odamhoji az tariqathoji ʙolşeviki dur şudagi zarʙaji saxt mezanad. Ba in sançişi çidi əomaji partijagiro tajor kardan darkorast, kori mazkurro jak soəat ham der kardan mumkin nest. Komunistho ʙa sajlovhoji pūşida tajor karda, in sajlovhoro ma dan—in ahmijati on sajlovhoro mascaş nedod kardan, huşjori va corcaş magiji odamhoro ʙoz jak ʙori digar moʙilizatsija kardan meʙoşad, matlaʙ ki ʙa aparati partijagi duşman, qajr va ʙegona sar nadarorad. Qarorhoji Plenumi TsK VKP(ʙ) ʙa sajlovhoji pūşidaji organhoji partijagi tajor kardani əoma, faəolijatnok kardani əoma va ʙaland ʙardoştani xudtanqidro talaʙ mekunad.

ÇANGI GRAZDANI DAR ISPANIJA

Dar nazdi Gvadalaxara

MADRID, 25-umi mart. (Az muxʙiri maxsusi «Pravda»). Baədi zaftu-zanamhoji zūri nazdi Gvadalaxara şuda guzaştagi—ʙutun oromi hast. Askarho dam girifta istoda, ʙa zaftu-zanamhoji nav tajori dida istodin. Ba front az Valensija, Barselona, Pariz, London va hato az ¡Nju-Jork ekskursantho—delegatho, navisandaho, zurnalistho omadin. Onho ʙa majdonhoji ʙa nazdiki dar onço zaftu-zanam şuda guzaştagi sajr karda, izhoji onro dida ʙuromada, skladhoji kaloni asʙoʙhoji harʙiji az italjanho girifta şudagiro surat kaşida istodin, ʙo jasirho caqcaq karda istodin, az cizhoji az italjanho girifta şudagi kamtar ʙaroji jodkirdi girifta istodin.

Navisanda Ernest Xeminguej qismgirandaji çangi çihoni, ki ū cand rūz peş ʙa inço omada ʙud, çojhoji zaftu-zanamro dida ʙuromada, ʙa man cunin guft:

— In—haqiqatan şikast xūrdan dar mudati in solho şikast xūrdani jakumi çidiji faşizm meʙoşad. In—daslovi dar ʙoloji faşizm zafar joftan hast.

Faşistho zaftu-zanami dar Gvadalaxara şudagiro cixel capanoki karda nişon dodageşon qalati hast. Imrūz ştaʙi asosiji general Franko az Salamanka ʙa holati radio tantanavor in mazmun maəlumot dod:

«Huçumi dar Gvadalaxara kardagiji surxho, jagon natiça nadoda, monea şud».

Az in meʙurojad, ki korpusi ekspeditsijagiji italjani huçum nakarda, amo respuʙlikonciho huçum karda ʙudin!

Gohe maəlumothoji harʙiro tajor kardan qin meşavad...

M. Koltsūv.

*

VALENSIJA, 23 (UzTAG). Dar qismi şimoliji vilojati Gvadalaxara muqoʙilijati zūri şūrişciho va interventhoro dida şuda istodast. Maəlumot doda istodin, ki ʙa jordami interventho va qismathoji generalho Franko va Mola quvathoji nav omadin.

*

1300 nafar italjanho ʙa jasiri qaltidin

VALENSIJA, 23 (UzTAG). Muvofiqi ʙa hisoʙgirihoji peşaki, korpusi ekspeditsijagiji italjani dar zaftu-zanamhoji dar fronti Gvadalaxara şuda guzaştagi 50 tūʙ, 150 pulemjūt, 1000 dona ūqi tūʙ, az 2 milion dona zijod ūqi miltiq, 150-to avtomoʙil va materialhoji sanitariro ʙarʙod dodast, ki on materialho ʙaroji kasalxonaji kūcandaro asʙoʙdor kardan kifoja mekunand, qajr az in, qariʙi 1300 nafar italjanhoro ʙa jasiri girifta şudast.

*

PARIZ, 24 (UzTAG). «Pti Parizjen» maəlumot medihad, ki ʙa munoʙisati dar fronti Gvadalaxara şikast xūrdani askarhojaş general Bergontsoli az masnad furovarda şudast. Franko gūjo vazifaji ʙa zaftu-zanamhoji dar hamin front şuda meguzaştagi rahʙari kardanro ʙa xudaş qaʙūl kardast.

PARIZ, 23 (UzTAG). Muvofiqi maəlumoti Gavas, dar xaʙari 22-umi mart soəati 9 ʙa əelon karda şudagi, cunin gufta şudast, ki dar fronti Samosijera respuʙlikonciho dar natiçaji zaftu-zanami ʙo muvafaqijat guzaronda şudagi pozitsijahoji dar rajoni Buntrago doştageşonro ʙehtar kardin.

Dar fronti Gvadarama artilerijaji şūrişcihoji pozitsijahoji respuʙlikoncihoro ʙa taki ūq giriftast, amo dar pozitsijahoji askarhoji hukumati jagon taqiri rūj nadodast.

Dar fronti Avila (az Madrid ʙa samti şimolu-qarʙ) respuʙlikonciho ʙaədi ʙa peş raftan pozitsijahojaşonro mustahkam karda istodin. 22-umi mart paron-paroniji zūri artilerijagi şuda guzaştast.

Dar fronti Eskorial—miltiqparoni şuda guzaştast.

Dar fronti rahi Estremadur artilerijaji hukumati pozitsijahoji duşmanro ʙa taki ūq giriftast.

Dar rajoni Usera (fronti Madrid) askarhoji hukumati dar natiçaji huçum pozitsijahoro ʙehtar kardin.

Dar rajoni Karaʙancel-Baxo qarizhoji namozdigar miltiqu pulemjūtparoni zūr şudast. Duşman huçum kardani şudast, amo huçumaş şikast xūrdast.

Dar rajoni Viljaverde—miltiqu pulemjūtparoni ʙaavç şudast. Artilerijaji hukumati ʙatarejahoji duşmanro ʙa xaʙ şiştan əojid kardast.

Dar rajoni şahrcaji Universitet duşman cand karat huçum kardani şudast, amo hamaji harakathoji on şikast xūrdin. Respuʙlikonciho hamaji ʙinohoji ʙa holati şūrişcho ʙaud karda şudagiro ʙa taki ūq giriftin.

Dar fronti rūdxonaji Xarama artilerijaji hukumati pozitsijahoji şūrişcihoro ʙa taki ūq giriftast.

Dar fronti Gvadalaxara respuʙlikonciho, agarcande nazar ʙa rūzhoji oxirin susttar ʙoşad ham, jakzajl ʙa peş rafta istodin. Pagohiji 22-umi mart respuʙlikonciho Rasas de San Galando va Valfermosode Komxasro musaxar karda, amo ʙaədi peşin—Davilja de Itaro musaxar kardin.

Ahvoli moraliji askarhoji respuʙlikoni—xelo naqz meʙoşad. Ba miqdori ʙisjor asʙoʙhoji harʙiro zeridast karda şudast, az duşman xelo odam noʙud şudast. 21-umi mart 209 nafar italjanro ʙa jasiri girifta şudast.

22-umi mart soəati 10 ʙa maəlumoti Komiteti mudofiaaji Madrid ro əəlon karda şudast. Dar maəlumot cunin gufta şudast, ki dar fronti Gvadalaxara respuʙlikonciho huçumro davom doda, ʙa hamaji punkthoji peşnini karda şudagi rasidin. Dar ʙaəze rajonho respuʙlikonciho ʙa duşman xelo nazdik rū ʙa rū şuda zaftu-zanam kardin, duşman sust muqoʙilijat kardast. Ba hisoʙ giriftani asʙoʙhoji harʙiji zeridast karda şudagi davom karda istodast. Aviatsijaji hukumati, ʙaroji ʙexatariji ʙa peş raftani askarhoji respuʙlikoniro ihtijoç kardan razvedka kardast. Az lageri duşman ʙa tarafi respuʙlikonciho guzaştani ʙisjor soldatho davom karda istodast.

QAJURIJI LJŪTCIK IGNASIO

MADRID, 21 (Muxʙiri maxsusi „Izvestija"). Voqiəaji jakume ki ljūtcik Ignasio Dijeges caqcaq karda istodast, du mah peş dar rajoni Kasa del Kampo ʙa ū rūj doda ʙud. Ū ʙo eskadriljaji şturmcihoji xud dar ʙoʙati ʙompozitsijahoji faşisthoro ʙa taki ʙomʙa giriftan suporişi ʙojevoj girifta ʙud. Komandovani maəlumot doşt, ki dar hamin rajon ʙatarejahoji zenit monda şudagijand va taklif karda ʙud, ki ʙaland parvoz karda şavad.

— Mo ʙa ʙalandiji 1300 metr parvoz karda istoda ʙudem.

Ba otaşi zeniti vo naxūrda, mo to 800 metr past furomada, ʙomʙa partoftem. Dar hamin vaqt 3 ʙatarejaji zenitiji nemetsi az cor taraf mohoro dar zeri otaş girift. Dahho ūqhoji tūʙ ʙa davri mo az ʙolo, az jon, dar taki qanatho, ʙa puşt ʙa kafidan daromadand. Otaş hamin xel ʙaavç ʙud, ki mo dar jak lahza jakdigariro az nazar gum kardem. Hama çoro dud dar ʙaraş girifta ʙud. Usuli tūqritarini az dojiraji otaş ʙuromadan — xudro tez-tez ʙa harço zadan ʙud. Hamaji aeroplanhojam jak dahn past furomada ʙa ʙatarejaho hamla karda, onhoro dar zeri ūqhoji hamaji pulemjūtho giriftand. Ba andak ʙalandi mo maşinahoro ʙaroʙar karda, rū ʙa çoniʙi teritorijaji xud kardem. Motori man naqz kor namekardagi şud, az rūji gap, ʙa on ūqpora omada xūrdast. Əojid şudam, ki ʙa zamin furojam. Mo kuçojem? Az raxşi front ʙerun omada tavonistem-mi? Dar rah jak avtomaşina guzaşta istoda ʙud. Mo taponcahoro ʙurovarda, ʙo Pedro hamdigarro quçoq karda va saxt ʙūsida, ʙaroji ʙa osoni xudro ʙasupurdan tajor şudem. Az ʙoloji maşina odamho furomada, ʙa peşvozi mo omadand.

— Kamarados! — gufta onho sado kaşidand. Mo ʙa havo ūq xoli kardem, odamho dasthojaşonro ʙolo karda, ʙa peşvozi mo omadand. Az xudiho ʙudin. Duriji front jak kilometr ʙudast. Faşistho huçum karda istoda ʙudin. Aeroplanro ci kor kunem? Onro noʙud kunem? Du kas jakço ʙo Petro ʙo jordami cand nafar militsionerho mo ʙazdi aeroplan jak şaʙi ozod havora şuda, onro ʙa qismho çudo karda, avtomoʙilhoji ʙorkaş qati ʙa aerodrom ovardem.

20-umi mart man dar ʙoloji hamin aeroplan ʙa qismathoji gurexta istodagiji italjani huçumi navʙatiji xudro guzarondam.

Ignasio, dar ʙoloji krovat daroz kaşida istoda, inro caqcaq mekunad. Dastho va poji rostaş sūxta angişt ʙorin sijoh şudagijand. Sar va hama çoji rūjaş sūxtagi meʙoşand, hamaji çoji rūjaş jaraji xunafşon.

Rafiqhoji ūro didan omadagi iltimos mekunand, ki xaʙ şinad, amo ū caqcaqro davom karda, onro hazilʙoziji ʙisjore qati meguzaronad.

— Dina xuʙ onhoro qir andoxtem-da!

— Mo ʙa onho dar rah ʙa nogoh huçum kardem. Onho az rahi qajroqi gurexta rafta istoda ʙudand. Ciru-pirasonro ʙurovardem. Ba taki mo sar to po tūdaji dud, laş va otaş ʙud. Ba moho aeroplanhoji qirandozi faşistho huçum kardand, zaftu-zanam sar şud. Ba nogoh man larzişi zūri motorro his kardam. Az rūji kor otaşi pulemjūt ramaji takimotoriro zada teşuk kardast. Gazro kam karda, majdoni qulajro ʙarguzida, ʙa zamin furomadani şudam. Nazdi xudi zamin holekaj vaqte ki maşinaro tekis kardani şudam, motor qaltid. Dar ʙakho ʙenzin alanga zad, mavçi ʙenzini alanga zada istodagi ʙa saru rūjam zad. Man az duruni aeroplani dar jak lahza tamoman dar girifta mondagi zada ʙuromadam. Liʙosam, telpak, kamzūlca va paraşjuthoro alanga dar ʙaraş girift. Cand karat man: Pedro! gufta çeq zadam — ū ʙa man çuvoʙ nadod. Man az tanam liʙosi sūxta istodagiro kanda partoftan giriftam. Tukmaʙoqhoji paraşjutho jela kardan qin ʙud. Ba man ʙoxunhoji ʙa dasthoji sūxta ʙa angişt gaştagi avezon ʙudagi lad medodand. Man ʙoxunhoro kanda va, paraşjuthoro partofta xudro ʙa nahrcaji majda zadam. Bo tani xud man peşi onro ʙand kardam, vaqte ki ʙa az ʙoloji man guzaşta meraftagi şud, alanga xomūş şud.

Man ʙa rah daromadam. Az ʙoloji kūhho to qişloqi nazdik ʙudagi 8 kilometr raftam, az onço manro maşina qati ʙa kasalxona ovardand.

Dar rūji sūxtagi dar teşukihoji tang caşmho ʙarq zada istodin. Caşmhoji ū ʙa vositaji ʙajnak ʙosūxta mondin.

Rafiqho ʙa ū dar ʙoʙati dina dar rahi qajroqi duşman ʙarʙodhoji çudo ham kalon dodageş gap mezanand. Se aeroplani «Fiakro» dar zaftu-zanami havoji noʙud karda şud. Ū saraşro çumʙonda gaphoji rafiqhoro gūş karda:

— Az in meʙurojad, ki qusuri Pedroji moro, giriftetan.

Pedro—rafiqi ʙehtarini ʙojevaji man ʙud!... — guft.

Caqcaqro sestra qatəijan va saxt farq dod. Sestra rafiqhoro az palata ʙurod karda, ʙa onho — Ignasio ʙa nazdiki ʙoz parvoz mekunad,—guft.

M. Karmen.

Odamhoro harrūz sançida ʙuromadan, sançişi az ʙolo va pajon guzaronda meşudagi—şarti kadrhoro durust cinda giriftan va tarʙija dodan meʙoşad. In—intereshoji çoniji partijaji mo, mamlakati moro nigahʙoni kardan meʙoşad.

(Sarmaqolaji „Pravda" az 25-umi mart).

KIŞTU-KORI BAHORI

ZAMINHORO AZ UDOBRENI TAAMIN KARDAN DARKORAST

ŞAHRISABZ. Dar kolxozi «Bajroqi Mihnat» kiştu-kori ʙahoriro sar karda, ʙa avç darovardagijand. Hama kolxozciho ʙa korhoji ʙahori çalʙ karda şudagijand. Hozir zaminhoji tiramoh jak marotiʙa şudgor karda şudagiro ʙo traktor ronda şuda istodast. Az 25-umi mart traktorhoji MTS dar kolxoz zaminroni karda istodin. Sifati rondan qanoəatʙaxş hast.

Baroji korami paxta, ki kolxozi «Bajroqi Mihnat» imsol 50 gektar paxta mekorad, cigitro holekaj toza karda şudagijast. Maşinaju asʙoʙi xoçagiji-qişloqi, hajvonoti kori va digaraşro ham ʙa ʙahor naqz tajor karda şudagijast, ki on vositahoro kolxozciho xelo naqz munfiəat ʙurda istodin.

Dar kolxozi mazkur zvenoji Şijūn Xolderūv az digar zvenoho naqz kor karda istodast. Dah gektar zamini in zveno du marotiʙa ronda şud. Zaminroni dar in zveno ʙoz ham ʙa avç karda şudagijast. Ba 5 gektar zamin udoʙreniji minerali va ʙa 2 gektar zamin poru andoxta şudagijast. Ba panç gektar zamin in zveno xoki naqzro qaltak kardagijast.

Kolxozciho va kolxozcizanhoji in zveno ʙaroji az har gektar ʙa hisoʙi mijona 60-tsentneri paxta supurdan gūştin ʙurda istodin. Beştarini kolxozcihoji in zveno staxanūvci meʙoşand. Dar in zveno heç kas az kor namemonad. Hama az jak sar ʙa sari zamin ʙuromada, suporişhoji ʙrigadir va zvenovodro ʙo sifat va ʙasarvaqtaş içro mekunand.

Dar kolxoz staxanūvcihoji naqzi normaji koriro ʙa 120—150 protsent içro mekardagi joft meşavand. Staxanūvciho: Ş. Simontūʙūv, M. Nisimūv, B. Pinhosūva, Ari Bosojūv, Isod Josūv va digarho ʙaçoji 150 zamʙar rūze 210—290 zamʙar poruro ʙa sari zamin ʙurovarda rexta istodin.

Hamin ʙahor dar inço majdoni 18 gektar zaminro kalon kardagijand, ki in coraʙini mexanikondani korhoro ihtijoç mekunad.

Ba kori kolxozi «Bajroqi Mihnat» kamʙudi ham dida meşavad. Kamʙudiji asosi—ʙa kori ʙa zaminhoji partakori udoʙreni dodan ahmijat nadodan meʙoşad. Ahmijati ʙahor ʙa taki rondani cuqur udoʙreni dodanro putjūvkaji dujumi stalini nişon dodagijast. On ʙa nazdi kolxozho cunin vazifa mondagijast, ki imsol tamomi zaminhoji paxtakoriji xudro az udoʙreniho taəmin kunand.

Qismi asosiji on udoʙrenihoro ʙa ʙahor ʙa zamin dodan zarurast. Amo dar kolxozi «Bajroqi Mihnat» to 25-umi mart hamegi ʙa 5 gektar zamin udoʙreniji minerali (hamun ham ʙa zaminhoji zvenoji Xolderūv) va ʙa 10 gektar zamin poruji mahali dodagijand. In kamʙudiji kaloni kolxozi mazkur meʙoşad, in ʙa udoʙrenihoji mineraliju mahali ʙaho nadodan meʙoşad. Udoʙreniji minerali va poru hast, onhoro faqat ʙa kolxoz kaşonda, ʙa sari majdonho ʙurovardan zarurast.

N. Xolderūv.

—o—

1500 gektar paxtaji sorti „si-ajlend" korida meşavad

Paxtaji sorti «si-ajlend»—paxtaji xelo qimatʙaho hast. Daroziji naxi paxtaji tozaji on 50—52 santimetr meʙoşad. In paxtaro faqat dar Amerikaji Çanuʙi va dar çaziraji Tirnidade mekoridand. Az soli 1935-um ʙa in çoniʙ in paxtaro dar Azarʙajçon ham korida istodin. Majdoni umumiji paxtaji «si-ajlend» dar SSSR az 7 hazor gektar zijod nest.

Dar soli 1936-um dar Ūzʙekiston dar kolxozi «Jangi jūl», rajoni Şerosod, ʙori aval ʙa taçriʙa 7 gektar paxtaji «si-ajlend» korida şuda ʙud. Az 7 gektari korami xud kolxozi «Jangi jūl» 30 tsentner paxtaji «si-ajlend» va qariʙ 2 tonna cigiti uruqi girift. Dar soxahoji çudogonaji paxtaji «si-ajlend» to 350 dona qupacaji paxta ʙud.

Imsol Narkomzemi UzSSR qaror qaʙul kard, ki majdoni korami paxtaji «si-ajlend»ro to 1500 gektar rasonda şavad. Ba har gektari on 11 kilogram cigit korida meşavad. Baroji in majdoni koramro az cigit ihtijoç kardan, az Azarʙajçon 15 tonna cigiti «si-ajlend» ovarda meşavad.

Hamaji korami paxtaji «si-ajlend» dar kolxozhoji az on naqz ihtijoç ʙudagiji rajoni Şeroʙod çoj doda meşavad. Dar jake az kolxozhoji in rajon 25 gektari onro ʙa tariqi eliti korida meşavad.

Dar vaqti paxtaji «si-ajlend»ro koridan agronomi Okrzemi Surxondarjo Istomin va agronomi MTS-i Şeroʙod Bessmertnij ʙa kolxozhoji rajon voʙasta karda meşavand. Qajr az inho, kontroljūri zavodi paxtaji Tirmiz Belskij va laʙorantu korkunhoji punkti kontroliju-uruqcigiji on zavod ham ʙa kolxozho voʙasta karda meşavand.

Ahmijatnok ʙudani in korro ʙa nazar girifta, dar vaqti kiştu-kori paxtaji «si-ajlend» mudiri şūʙaji genetikaji stantsijaji markaziji selektsijagiji Sojuz NIXI—Visotskij va sardori agronomhoji şūʙaji agrotexnikaji Narkomzemi Ūzʙekiston—Nejman ʙa onço rohi karda şudagijand.

(UzTAG).

Respuвlikaji mo az majšenhoji faroxi kolxozi вaroji vistavkaji xoçagiji qişloqiji umumiitifoqi, ki on tobistoni hamin sol dar Maskov jeʙ meşavad, xele ciz tajor karda istodast. Xoçagiji qişloqi respuвlikaji mo az rūhoji qimmatвaho вadavlat hast. Onhoro cun eksponat вa vistavka nişon dodan ahmijat dorad.

Dar surat: direktori stantsijaji zonaliji mevaju вabazaju-вaqaloti (Toşkan) akademik R. R. Şreder nusqahoji mevahoji Ūzвekistonro dida istodast, ki onhoro вa vistavkaji xoçagiji qişloqiji umumiitifoqi firistonda meşavad. „Sojuzfoto".

Ba kori kūcmanciвurori susti kardan mumkin nest

SAMARQAND. Muvofiqi plani UzKomzet, imsol az Samarqand 40 xonavor jahudihoro вa kolxozhoji nomi Zelenskij, nomi Bauman va nomi Bвbeşko вurovardan darkorast. Kori kūcmanciвurori sar karda şud. Ba nazdi şūroveti az panç kas iвorat komisijaji maxsus ham taşkil doda şudagijast.

In komisija вaroji kori xud plan tajor karda, az rūji on kor karda istodast. Dar cojxonahoji mahala va klubho maçlishoji maвnedodkuniji вerodam guzaronda şuda istodast. Dar guzarhoji 7-um, 10-um va 11-um inxel maçlisho naqz guzaronda şudand.

Baroji вa kolxozho вuromadan holekaji qarib 50 kas ariza dodagijand. Odamhoji xohişi вa kolxozho вuromadan doştagi вisjor joft meşavand.

Garcande in korho guzaronda şuda вoşad ham, amo ravişi kori вa dahqoniвurorro qanoatвaxş hisoв kardan mumkin nest. In kor jak qand kambudiho dorad, ki onhoro mo dar inço nişon medihem.

Holekaj qarib 50 arizaji xohişmandiho omada вoşad ham, amo komisijaji kūcmanciвurori in arizahoro hanuz nasançidast. Dar inço, вa kim-ci nigoh karda istodagi вorin, вa kor navбat monda istodin. Dar in ço cunin masalaro вa nazar namegirand, ki arizahoji meomadagiro tez-tez sançida, odamhoji вa kūcmancigi вoв вudagiro вa kolxozho firistondan zarurast.

Dar klubhoji mahala va dar cojxonahoji surx hole ham çojho va odamhoji ahmijat va maqsadi kolxozhoro fahmonda medodagi, odamhoji вa savolhoji oma çuvoв medodagi nestand va hole in ki kori oomaviju madani dar in vaqt xelo zarurast.

Kambudiji asosi вoz iвorat az inast, ki odamhoji az in peş du-se вor вa kolxozho вuromadagi ariza dodagijand. On odamhoro вa safi kūcmanciho roh doda şavad guftagi fikr ham mavçudast, ki in mutlaqo nodurust meвoşad. Ba kolxozhoji mo odamhoji вa talaвhoji tartiвi kūcmanciвurori çuvoв doda metavonistagi, xohişi вa kolxoz вuromadan doştagiro вurovardan zarurast.

Gajr az in, nişon doda guzaştan zarurast, ki komisija va gorOZET вajni mūzavaksciho, ki onho kontingenti asosi hastand, korhoji oomavi va taşviqoti naguzaronda istodin. Dar вajni mūzavaksciho maçlishoji maxsus guzaronda, az onho вa kolxozho çalв kardan darkorast.

R. Muloqandūv.
Mūşa Katajūv.

USULI NAQZI AZ GAZETA MUNFIƏAT BURDAN

NAMANGON. Beştarini talaвaho va hamaji muəalimhoji maktaвi 6-umi jahudigi вa gazetaji „Bajroqi Mihnat" oвuna şudagijand. Ba hamin saвaв dar maktaв kori az nomerhoji harrūzaji in gazeta munfiat вurdan to rafta durust revoç jofta istodast.

Gazetaro, gajri talaвaho вa tariqi çudogona xondanaşon, вoz dar vaqti tanafusi kalon вa avozi вaland xonda doda meşavad. Gajr az in, kruzoki Osoaviaxim va taşkilothoji MOPR va Bexudojiji maktaв maqolahoji вa onho daxldori вa gazeta cop şuda meвuromadagiro вajni clenhoji xud xonda va kor karda meвurojand.

Masalan, вa nazdiki dar nomeri 59-umi gazeta az xususi rūzi jodovariji 66-solagiji komunaji Pariz va dar nomerhoji 58 va 60-umi on az xususi zarari oidi diniji pişho maqolaho cop şuda вuromada вud. Ba in monand dar har nomeri gazeta az xususi çangi grazdaniji Ispanija maəlumot cop şuda вuromada istodast. Ana hamaji materialhoji вolangiro kruzoki Osoaviaxim va taşkilothoji MOPR ham Bexudojiji maktaв вajni clenhoji xud вa daraçaji vase вo maşqulijoti maxsus kor karda вuromada istodin.

In usuli вehtarini az gazeta munfiatвariro dar hamaji maktaвhoji mo çori kardan lozimast.

M. Godelūv.

—o—

Kruzoki taəlimgiriji zaвoni nemetsi

TOŞKAND. Muəalimhoji maktaвi 29-umi jahudigi вaroji zaвonhoji xoriçiro taəlim giriftan ahmijati zūr doda istodin. Ba in maqsad hamaji onho dar kruzoki zaвoni nemetsiji nazdi maktaв çalв şudand.

Ba kruzoki nemetsiji maktaв, ki on holekaj 4 karat dars guzarondagi hast, muəalim rafiq Olman rahвari mekunad. Muəalimhoji taəlimgiranda вa darsi kruzok davomati naqz karda, вaroji in zaвonro taəlim giriftan faəolijati zūr nişon doda istodin.

A. Qalandarūv.

„Arteli „Trud zenşcina"ro namunavi mekunem"

Josel Balxijūva jake az zanhoji çamaijatiji mahalaji şarqi Samarqand meвoşad. Ū dar вoвati вajni zanho korhoji oomaviju madani va maвnedodkuniro çori kardan вisjor kor kardagijast.

Balxijūva dar soli 1930-um вa kandidatiji partija qaвul karda şuda, hameşa az rūji nişondodi taşkiloti partijagi kor karda meвijojad. Josel to soli 1936-um dar koperatsija kor mekunad. Baəd gorkom partijaji Samarqand ūro вa arteli «Trud zenşcina» rajis taəin mekunad, ki hozir ū in vazifaro вa içro rasonda istodast.

Josel Balxijūva вa nazdiki az arteli «Trud zenşcina» вa sjezdi dujumi vakilhoji kasiвho delegatka şuda omada, вa kori sjezd faəolona qism girift. Ū dar sjezd вa muzokira вuromada dar вoвati arteli xud cunin guft:

— Arteli mo jake az artelhoji kaloni zanho вuda, 320 clen dorad. Kori asosiji artel iвorat az jūrmadūzi, qalpoqdūzi, sūzanijūrmakuni va вa hamin monand korho meвoşand. Artelciho вa masalaji jūrmadūziro xuşsifat kor karda вuromadan naqz ahmijat doda, rūz вa rūz hunari xudro вaland вardoşta istodin. Nazdi artel kruzoki texminimum mavçudast, dar on 25 nafar artelciho taəlim megirand. Davomati onho naqz meвoşad.

Nazdi artel az se grupa iвorat maktaвi savodвurori taşkil doda şudagijast. Dar on 120 nafar clenho davomat mekunand. Lekin gufta guzaştan zarurast, ki ahvoli in maktaв nihojat вad meвoşad. Davomati taəlimgirandaho noqanoatвaxş hast. Saвaвi asosi inast, ki вeştarini zanho вacaji joşnok meвoşand. Baroji onho nazdi artel вoqca va jasli mavçud nest. Artel dar in вoвat puli darkori nadorad. Sojuz ham вa talaвi mo çuvoв nadoda вeparvo gaştast.

Dar xususi içroji plani korkardaвurori вoşad, nazar вa porsol dar du mahi avali hamin sol mo kamtar peşravi вa dast darovarda, onro az 50—60 protsenti guzaşta вa 80 protsent rasondem. Mo umed dorem, ki вa ojanda har mah planro pura va вarzijod içro kunem.

Dar arteli mo corjakgiriji sotsialisti va harakati staxanūvi avç jofta istodast. Hozir mo qariвi 40—50 nafar staxanūvci va udarnikhoji peşqadam dorem. Zindagoniji oomaji artelciho вehtaru xuşvaqt şuda istodast. Ba vositaji in mo вa peşrav şudani artel şuвha nakarda, вaroji içro kardani plan vaəda medihem.

Josel Balxijūva dar sjezd cleni prezidiumi sojuzi dūzandaho sajlov karda şud.

Ja. B.

Dar surat: muəalim Binjomin Aвromūv dar sinfi 7-umi maktaвi jahudigiji şahri Şahrisaвz darsi Konstitutsijaji Uzвekistonro guzaronda istodast. Dar qatori jakum (az rost вa cap) talaвaho: Pinhosūv, Pinhosūv va Muşejūv.

Foto J. Jusupūv («Sojuzfoto»).

Bacahoji tansihat tarвija karda merasonem

BUXORO. (Az muxвiri maxsusi mo). Boqcaji nazdi faвrikaji darzdūziji «Partsjezdi 16-um» вudagi kori xudro peşrav karda, вa masalaji вacahoji raвocihoro tansihat va вaquvat tarвija karda rasondan naqz ahmijat doda istodast. Dar in вoqca 145 nafar вacahoji raвociho tarвija girifta istodin, ki 30 nafari onho jahudi meвoşand.

Dar вoqca kori tarвijagi naqz вa rah monda şudagijast. Mudiri вoqca Rasulūva va tarвijadihandaji вehtarini on Hano Joqusūva dar вoвati вoqcaro az har çihat mustahkam kardan va вajni вacaho korhoji oilmiju tarвijagiro вa daraçaji aəlo вa rah mondan naqz kor вurda istodin. Dar вoqca hamaji kor вo plan meguzarad. Bacahoji raвociho dar вoqca tarвijaji naqz girifta tansihat va вaquvat kalon şuda istodin.

Boz çihati naqziji in вoqca dar onast, ki korkunhoji вoqca вo padaru modarhoji вacaho naqz aloqa doşta, вo onho muəomilaji naqz mekunand, вajni onho dojim lektsija va harxel korho meguzaronand. Modarho az вoqca xele xursand hastand.

Boqca 27 nafar вacahoji dojimi tarвija megiriftagi ham dorad. Baroji onho şarojati harxela pajdo karda şudagijast. Bajni onho kori xudxursandkuni naqz вa rah monda şudagijast. Hozir вoqca вaroji вa soli taəlimi ojanda 25 вacaro tajor karda dodan kor вurda istodast.

Ja. Sijūnūv.

XRONIKAJI SANOƏATI

BUXORO. (Az muxвiri maxsusi mo). Faвrikaji darzdūziji «Partsjezdi 16-um» dar mahi fevral dar вoвati içroji plani korkardaвurori [illegible] ва dast darovarda, umuman maвlaqi jak milionu 30 hazor [illegible] produktsijaji xuşsifat вurovarda, plani xudro вa 102 protsent içro kard.

Ja. Sijūnūv.

MARĢELON. (Az muxвiri maxsusi mo). Arteli şohiвofiji nomi Stalin dar вoвati içroji plani korkardaвurori muvafaqijati kalon вa dast darovarda istodast. On dar mohi janvar вa maвlaqi 297 hazoru [illegible] sūm produktsija вurovarda, planro вa 109,7 protsent va dar mahi fevral вa 100,07 protsent içro kard.

Dar artel corjakgiriji sotsialisti naqz вa rah monda şudagijast. Rafiqho Qonilūv, Aвojūva, Ergaşijūv, Turdijūv, Morduxajūva va Jusupūv вa corjakgiriji sotsialisti doxil şuda, plani korkardaвuroriji xudro [illegible] 200 protsent вa içro rasondand. Gajr az in, вajni korxonaho dogovori corjakgiri вasta şudagijast. Hama artelciho вaroji вa içro rasondani plani kvartali soli avali dujumi staxanūvi gūştini davomdor вurda istodin.

N. Falohūv.

TOŞKAND. (Az muxвiri maxsusi mo). Az rūji suporişi komiteti komsomoli Komвinati вofandagiji nomi Stalin, dar kruzokhoji sijosiji komsomoli dokladi rafiq Akmal Ikromūv dar вoвati Konstitutsijaji UzSSR dar Sjezdi VI-umi Şitoвiji Umumiūzвekistoni kardagiro вa tariqi vase kor karda şuda istodast. Komsomolho dar kruzokho вo faəolijati zūr qism girifta, вo zindagoniji Uzвekistoni peş va hozira oşno şuda, dokladi rafiq Ikromūvro azxud karda istodin.

A. Jishoqūv.

Artistho kvalifikatsijaji xudro вaland karda istodin

BUXORO. Artisthoji Gosteatri jakçojaji şahr вa masalaji kvalifikatsijaji xudro вaland kardan ahmijati naqz doda istodin.

Dar in вoвat вa onho şarojati darkori вunjod karda şudagijast. Nazdi teatr вaroji kvalifikatsijaji artisthoro вaland kardan maktaв taşkil doda şudagijast, ki dar on вa artistho az fanhoji taarixi partija, zaвoni modariju rusi, adaвijot va sanoat taəlim doda şuda istodast.

Davomati artistho вa maktaв naqz meвoşad. Onho вaroji sifati вalandi taəlim gūştin вurda istodin.

Maktaвi teatr az muəalimho taəmin ihtijoç karda şudagijast. Kori taəlimdihiro dar maktaв reʙisjūri teatr va dotsenthoji instituti muəalimiji şaвona girifta вurda istodin.

M. Boruxūv.

Konstitutsijaji stalini va vazifahoji kori muqoвili dini [1)]

SSSR — dar çihon mamlakati jagonaje hast, ki dar on ozodiji nomus вo hamaji soxti sotsiali вa vuçud ovarda şudaju garantija karda şudagi meвoşad.

Tserkovro az gosudarstvo mukamal va dar haqiqat çudo kardan faqat dar inço guzaronda şudagi hast. Dar SSSR odam odamro eksploatatsijakuni mavçud nest, вa vositahoji korkardaвurori mulki xususi doştan mavçud nest. SSSR — mamlakati xoçagej planovaji sotsialisti meвoşad, dar inço вekori вumrвod nest karda şudagi hast. Xalqi soveti az farдojaş tarsu vohima nadorad, ojandaji on вo taraqijoti вaravji sotsializm, taraqijoti davlati xalqi va madanijat ihtijoç karda şudagi meвoşad. On dalerona, sovarona va fohimona вa peş nigoh karda istodast. Zindagoniji on вa hilaju najrangi quvathoji vahşiji kapitalizm, ki az on quvatho tarsidan çihonвiniji diniro tavalud mekunad, vaвastagi nadorad. Zindagoniji nekxaxt va ozodi xalqi soveti huşu fahmi ozodi onro taşkil mekunad. On вo sovariji dar qijomat naeztar zindagoni mekunam gufta xudro tasalli dodan muhtoçi nadorad, cunki on har rūz va har soat az taçriвa вovari girifta istodast, ki zindagoniji aəlo, on вo muvafaqijat dar soleji hamin вoxta istodast va in zindagoniro вa on sotsializm medihad.

Zafarhoji kolektivonidan va sanoatdorkuniji mamlakati mo, taraqijoti madanijati xalqi soveti, taraqijoti ravşani ilmu fan va dar hamaji navahoji xoçagi çori şudani on, vasee вa kor вurda şudani agrotexnika, вa kori вaland kardani hosilot, вa rūjişot va hajvonot nigohвonikuni cuqur çori şudani вaвhoji ilmi, mexanikonidani korhoji xoçagiji qişloqi—hamaji hamin az quvathoji vahşiji taвiatjot tarsu vahm doştan вorin reşaji muhimi dinro ham şikasta istodast.

Kolxozciho to rafta вisjortar va to rafta qatəitar вa in вovar karda istodin, вa onho hosilotro masalan вaroji вoridani вoron, namoz xondan nadoda, вalke kolxozho az texnikaji navtarin jaroqpūş şuda, вa vositaji mihnatro durust taşkil doda, ustavi staliniji kolxozhoro вaniq içro kardan hosiloti вalandro ihtijoç karda istodin.

Dar SSSR вa mazlumho, вa zolimho nestand, eksploatatorho nestand, eksploatatsijaşavandaho nestand. Az hamin saвaв вa xalqi soveti, вa gosudarstvoji on вa xizmati tserkov va din, ki vazifaji onho — davroni eksploatatoriro dastgiri kardan va fikru fahmi mihnatkaşhoji mazlum va eksploatatsijaşavandaro tireв dodan meвoşad, — muhtoçi nadorand.

Talaвi ozod вudani nomus va az gosudarstvo çudo karda şudani tserkov, ki ozodiji nomusro hamin ihtijoç mekunad, hanuz dar soli 1902-um вa sifati talaвi programaji sotsial-demokratijaji inqiloвi az tarafi Lenin вurovarda şuda вud. Dar maqolaji «Sotsializm va din» Lenin ci вudani ozodiji nomusro вa şakli pura ravşan va saheh maənedod karda вud. Ū cunin navista вud:

«Gosudarstvo вojad вo din aloqa nadoşta вoşad, çamaijathoji dini вojad вo hokimijati gosudarstvogi aloqa nadoşta вoşand. Har kas вaroji harcitūr dinro вaço rasondan jo jagon dinro вa əinovat nagiriftan, jaəne вe xudo вudan, ki muqarar har ci tūr sotsialist hamin xelast, вojad вutun ozod вoşad. Bajni grazdanho dar вoвati huquqhoji onho вa din imonвajoreşon nigoh karda jagon farq muqarar kardan heç mumkin nest. Dar dokumenthoji rasmiji grazdanho in jo digar dinro вaço rasondani onhoro hato nişoni kardan вojad вegap вarham zada şavad. Bojad az tarafi gosudarstvo heç tserkov doda naşavad, вa çamaijathoji tserkovi va dini az tarafi gosdarstvo jagon pul doda naşavad, ki onho вojad вutun ozod вuda, sojuzhoji grazdanhoji hamfikri az hokimijat mustaqil meistodagi вoşand» [2)].

In talaвhoji Lenin вurovardagi, holekaj az rūzhoji avali inqiloвi sotsialistiji Oktjaвr вa vuçud ovarda şuda вudand. 23-umi janvari soli 1918-um hokimijati soveti dar вoвati tserkovro az gosudarstvo çudo kardan dekret вurovarda, dar on ozodiji nomusro əəlon karda вud. Punkti 3-umi dekreti mazkur cunin megūjad:

«Har grazdanin harcitūr dinro вaço rasonda jo jagon xelaşro вaço narasonda metavonad; az вoloji har citūr dinro вaço rasondan jo jagon xelaşro вaço narasondan şuda, harcitūr az huquqho mahrum kardan вotil karda meşavad».

Muvafaqijathoji вunjodijati sotsialisti in вadastdarovardaji Inqiloвi вuzurgi proletariro sol вa sol mustahkam karda istodin. Konstitutsijaji stalini, ki dar on вadastdarovardahoji sotsializmi asosan holekaj вa vuçud ovarda şudagi navista şudagi hastand, ozodiji nomusro dar moddaji 124-umi xud mustahkam mekunad:

«Ba maqsadi ozod вudani nomusi grazdanhoro ihtijoç kardan, dar SSSR tserkov az gosudarstvo va maktaв az tserkov çudo karda şudagi hast. Ozodiji вaço rasondani rasmhoji dini va ozodiji propagandaji muqoвilidini guzarondani hamaji grazdanho вa əinoвat girifta meşavad».

Monandi hamaji huquqhoji grazdanhoji Itifoqi soveti, huquqi ozodiji nomusro Konstitutsijaji staliniji mo вa faqat əəlon mekunad: on huquq вa vositaji tserkovro az gosudarstvo çudo kardan, jaəne tserkovro az harcitūr dastgirikuniji gosudarstvogi mahrum kardan ihtijoç karda şudaju garantija karda şudagijast, on huquq вa vositaji tserkovro az maktaв çudo kardan, jaəne taəsiri вadi вa tarвijaji doroji navras merasondagiji onro dur kardan ihtijoç karda şudagi hast. Ozodiji nomus вa imonвijorho — вemalol вaço rasondani rasmhoji dini, вa imon nameovardagiho — вemalol guzarondani propagandaji muqoвili dinije, ki zararnok, asosi oilmi nadoştan va aksulinqiloвi вudani harcitūr dinro foş mekunad, garantija mekunad.

Hukumathoji вurzuazi hamcunin ozodiji nomusro əəlon mekunand, amo dar hamaji mamlakathoji kapital ozodiji nomus vaədaji xuşku xoli şuda memonad. Burzuazija dar xususi dinro mustahkam va muhofizat kardan interesi çoni dorad. On zindagoniji xudro вe xizmati tserkov va oomaro вo din firevta nakarda guzaronda nametavonad. Davroni вurzuazi, ki on вaroji fojdaji sinfi kapitalistho вa mihnatkaşhoro zulm va eksploatatsija kardan asos mekunad, вa tserkov muhtoçi dorad, ki xudi tserkov ham kapitalisti kalontarin вuda, «вo imon va haqiqat» вa gosudarstvoji вurzuazi xizmat mekunad. Tserkov вa interesi eksploatatorho haqiqati kapitalistiro xos mekunad. Qonunhoji kapitalizm, qonuni konkurentsija, qonuni gado şudani mihnatkaşho, вekoriji dar zamoni kapitalizm aniq вa vuçud meomadagi, — hamaji haminro tserkov «korxonahoji xudo» gufta əəlon mekunad. Hokimijati вurzuaziro tserkov вo oвrūji xudo xos mekunad. Tserkov in hokimijat az tarafi xudi xudo muqarar karda şudagijast gufta tasdiq mekunad. Tserkov cunin taəlim medihad: «qajr az hokimijati (alвata, eksploatatori) az tarafi xudo monda şudagi, hokimijati digare nest».

Qonunhoji gosudarstvoji вurzuaziji mihnatkaşhoro вa azoвi guşnagi va gadoji giriftor mekardagi, вo nomi xudo peşnihod karda meşavand. Konstitutsijaji Avstrijaji faşisti tūpa-tūqri cunin sar meşavad: «Bo nomi xudoji qudratdor, sarcaşmaji avali harcitūr huquq, xalqi Avstrija вaroji gosudarstvoji xristianiji nemetsiji itifoqiji xud konstitutsijaji mazkurro вa asosi taвaqahoji xalq megirad».

Dar inço har kalimaji xuşrūji navista şudagi вaroji xalqi вo in konstitutsija «nekвaxt kunonda şudagi» вahoji çudo şuвhanok dorad. Dar on noвaroвariji mulkdor «вa asosi taвaqahoji xalq» qonuni karda şudagi hast; ozodiji nomusro вa əinoвat nagiriftan qonuni karda şudagi hast: konstitutsijaro xalqi Avstrija «вaroji gosudarstvoji xristianiji xud» megirad. Inxel konstitutsija, alвata, faqat «вe nomi xudo» əəlon karda şuda metavonad.

Jo, masalan, moddaji 2-umi konstitutsijaji Polşa cunin megūjad: «Baroji taqdiri xalq dar peşi xudo va taarix çuvoвgar вudan dar вoloji on (prezidenti respuвlika, — Red) meistad». Hukumati pomeşcikiji Polşa dar peşi xalq jagon çuvoвgari doştanro вa əinoвat giriftan namexohad, on xudro вa puşti xudoji istuqomat namekardagi rust mekunad.

Tserkov va din вa вurzuazija вaroji hukmroniro dar dasti xud nigoh doştan, вaroji davroni eksploatatsijakuniro nigoh doştan, вaroji «fikru fahmi oomaji xalqro afsona va qisahoji un dunjoji qati sargardon kardan, cixele ki inro P. Lafarg hanuz dar oxiri asri guzaşta вo suxanhoji kapitalist Şnejder gufta вud, darkor hastand.

Ana az hamin saвaв, ozodiji nomusro gap qati əəlon karda, gosudarstvohoji вurzuazi tserkov — takjagohi mustaвari eksploatatsijakuniro harçoniвa dastgiri mekunand. Agar gosudarstvo imkonijathoji qudratdori çihati iqtisodi va morali qulom kardani oomaji xalqro вa ixtijori tserkov monad, ungoh dar xususi cixel ozodiji nomus gap zadan mumkinast. Hamaji zindagoniji şaxsiji grazdanho вa vositaji tserkov meguzarad. Tserkov вa zindagoniji çamaijati daxl mekunad va вa [illegible] taəsir mekunad. Tserkov zanu şar harşavi va zojişro xos mekunad. V[illegible] dar вeştarini gosudarstvohoji вurzuazi odamhoji az padaru modari [illegible] rūji qonuni tserkov nikoh karda [illegible] şuda tavalud şudagi «вacaji ne[illegible]nuni» («mamzer») hisoв mejoвand. Huquqi on odamho hato az hama huquqhoji oočizi mihnatkaşhoji mamlakathoji kapitalisti doştagi kam hast. Hamaji kori az maktaв tarвija giriftani вacaho va çuvonho dar haqiqat dar dasti tserkov meвoşad. «Qonuni xudojiro» jod dodan [illegible] dar hamaji maktaвho maçвuri hast. Tserkov вo gosudarstvoji kapitalisti hamin qadar zic pajvastajast, ki dar konstitutsijaji Avstrija tūpa-tūqri cunin gufta şudagi meвoşad: «Ba gosudarstvo vazifaje suporiş karda meşavad, ki вa kori вacaho вa ilmi din tarвija giriftanaşon nazorat kunad».

Qariв dar hamaji mamlakathoji вurzuazi вa maktaвho, kasalxonaho va saqirxonaho dar haqiqat tserkov sardori mekunad.

Dar hamaji mamlakathoji kapitalisti gosudarstvo вo taşkilothoji propagandaji dini tūpa-tūqri jo [illegible] vosita aloqa dorad. Dar hamaçe doştani tserkov aloqaji tūpa-tūqri [illegible] kapital mavçudast. Dar вeştarini gosudarstvoji mamlakathoji вurzuazi [illegible] va tserkov вo munosiвathoji tūpa-tūqriji dogovori aloqamand hastand. Tserkov az gosudarstvoji вurzuazi puli вisjore megirad. Hato dar hamonçoje, ki tserkov az gosudarstvo rasman çudo karda şudagijast (masalan dar Frantsija, SSA), [illegible] (tserkov) az dastgirikuniji zūri kapitalistho fojda meвarad.

(Davom dorad).

1) Az mavodi „Sputnik agitatora".

2) Lenin, Kitoвi 8, varaqi 420.

Redaktori çuvoвgar M. AMINOV. Ответ. редактор M. АМИНОВ.

Upoluzglavlit Ja.—№ 1930 Uzpoligrafkomвinati nomi Ikromūv.